

De oorlogsdagboeken van mevrouw Van Bodegraven

Deel 6 - 25 februari t/m 23 mei 1942

25 februari:

Vandaag Ans haar verjaardag, van harte gefeliciteerd hoor. Wij hebben ons toch nog op een gebakje kunnen trakteren. Ze waren niet zoals vanouds, toch nog best te gebruiken.

Het heeft de hele dag gesneeuwd. 's Avonds zijn Pa en ik naar de familie Pas-tunink gegaan, daar hebben wij met elk-ander de verjaardag gevierd. Gerrit was er ook. Je Moe trakteerde ook nog op een glaasje en een gebakje. Wij hebben wel tegen elkander gezegd, hoe zouden Ans, Bob en Japie de verjaardag vieren.

26 februari:

Vandaag wat minder vorst, toch nog koud, het vroom 3 graden. 2x een lek in de waterleiding, wat natuurlijk een natte beweging was. Niesse was gelukkig spoedig bij de hand.

Gisteren hebben we een kistje sigaren van 30 stuks kosten f 11,50 geruild voor een half mud antraciet en een mud

Geldig zijn de volgende bonnen:

25 Jan. t.m. 31 Jan. 1942.

06 A	4 Rants.	} Brood of Gebak
06 B	½ Rants.	
06 A	1 Rants.	} Vleesch of V.waars
06 B	½ Rant.	
06 A	1½ kg	} Aardappelen
06 B	½ kg	

25 Jan. t.m. 31 Febr. 1942

197 Algemeen	1 kg	Sulker
06 C, 05 D Reserve	50 gram	Cacao
198 Algemeen	500 gram	Jam, Stroop, ens.
199 t.m. 202 Algemeen	1 Rants.	Bloem, Brood, Gebak
06 D—07 D Reserve	250 gram	Rijst
203 Algemeen	250 gram	Haverm. of Peulvr.
209 Algemeen	250 gram	Gort
210 Algemeen	100 gram	Vermicelli of Matzena
204 t.m. 208 Algemeen	100 gram	Kaas
06 A t.m. 09 A Melk I	3½ Liter	Melk
06 B t.m. 09 B Melk I	1½ Liter	Melk

24 Jan. t.m. 31 Jan. 1942

06	125 gram	Boter
06	125 gram	Boter met reductie

Bijzondere rantsoenen
21 Dec. t.m. 31 Jan. 1942.

57 Boter	125 gram	Boter
57 Vet	125 gram	Boter met reductie

28 Dec. t.m. 21 Febr. 1942.

193 Algemeen	250 gram	Koffiesurrogaat
--------------	----------	-----------------

19 Jan. t.m. 7 Febr. 1942

04 B, 04 C, 04 D Reserve	1 stuks	Eieren
--------------------------	---------	--------

Bonnen 05 Aardappelen blijven geldig t/m 31

Bericht uit het Utrechts Nieuwsblad van 27 januari 1942.

okes. Het is wel erg duur. Toch ben ik er blij mee, want kou lijden is een scherp zwaard.

27 februari:

Kees is als voorzitter gekozen bij de A.M.J.A. (of: A.N.J.A.) Een jeugdbeweging op zakelijk gebied.

28 februari:

Nog steeds vriezend weer, gelukkig wel iets minder als het geweest is. Overigens alles rustig.

1 maart:

Zondag. Op den dag lichte dooi. We hopen het begin van het einde der vorstperiode.

Nel is thuis geweest van 4 uur tot 9 uur.

2 maart:

Vandaag weer 2 bommen gehoord, de deuren en ramen rammelden. Waar en wat er gebeurd is hoor je niets van.

Wat toch vreselijk dat ze in Indië zo aan de gang zijn, alle dagen zit je in onrust hoe jullie het zullen hebben en die kleine schat, dat hij ook al zoveel ellende mee moet maken. Wanneer zal er uitkomst komen?

3 t/m 7 maart:

Geen nieuws. Nog steeds vriezen en sneeuw en geen brandstof. Dus kou lijden.

8 maart:

Vandaag zondag. Nel is van vrijdag tot zaterdag thuis. Vandaag zonnig weer. De wegen zijn bedekt met een laag ijs. Nel en ik zijn op kraamvisite geweest bij Gert Greve, die hebben een zoon gekregen, alles was best in orde.

Wat is het in Indië toch verschrikkelijk, hoe zal het einde van al het vreselijke zijn?

9 t/m 11 maart:

Alles nog hetzelfde. Koud, sneeuw en ijs. Weinig eten en geen brandstof.

12/13 maart:

Gelukkig is het gaan dooien en vanzelf veel zachter weer. Buiten is het lekkerder als binnen. Daar is het nog kil. Een ware uitkomst dat het weer wat hebbelijker is.

14 maart:

Het is vechten om een koekje, sigaar, sigaret of tabak. De politie moet er bij te pas komen. Voor veel mannen is het een reuze strop en voor oude mannen is het heel wat. Ze kunnen het niet verzetten dat ze niets te roken hebben. Er wordt wel veel gesmokkeld, maar tegen zulke hoge prijzen dat het lang niet voor een ieder te betalen is.

15 maart:

Er komen weer steeds meer Duitsers op De Bilt en in de omtrek.

Jullie zullen nu ook wel aan de weet komen wat het is, beschermers die over je heersen.

Wij zijn minstens met alles een 200 jaar achter uit gezet. Zulke mooie toestanden zijn er nu. Nieuwe orde? De radio is in eens kapot, wat niet prettig is.

16 maart:

De zon schijnt, heerlijk. Wij zitten boven lekker warm. Pa en ik zijn een wandeling wezen maken. Kees en Jan zijn naar Tivoli. Nel is vanmiddag een paar uur thuis geweest.

17 maart:

Vandaag bedorven melk. Niemand had melk die gebruikt kon worden. Even goed moet je ze betalen. Zo goed als geen groente is er te koop. Fruit weten wij niet meer wat het is.

De hele dag heeft het geregend, maar het weer is zacht.

Vandaag is het ook weer bekend geworden dat we een mud antraciet kunnen kopen en een nieuwe boterbon.

18 t/m 20 maart:

Geen bijzondere gebeurtenissen.

21 maart:

Vandaag begin van de lente. Het was vandaag koud, mistig weer.

Nel is net thuis gekomen met vakantie, 3 weken. Geen prettige tijd om vakantie te

hebben. Waar moet je heen.

26 maart:

Pa en Nel zijn vandaag naar Voorburg en naar Den Haag een bezoek brengen bij Oom Jan in het ziekenhuis. Met Paasdagen hoopt Oom weer thuis te zijn. Hij is dan nog niet beter, kan thuis behandeld worden. Overigens was alles in orde.

27 maart:

Hedenavond luchtgevecht, het is maar een angstige geschiedenis, dat geschiet en gebombardeer.

28 maart:

Hedenavond weer luchtgevechten en een Engelse vliegtuig is bij de Piramide neergevallen en een Duitse vliegtuig achter in Bilthoven.

30 maart:

Nel is hedenavond naar Jo Greve op bezoek, die is jarig. Morgen (maandag) gaat Nel voor een week op reis naar Hoofddorp en naar Mijdrecht. Met de paasdagen hoopt zij weer thuis te zijn.

Kees en Jan zijn vandaag naar Schiedam, een fabriek bezichtigen van 't Hoff en Jongepier. Het is een fabriek van kantoorboeken. 's Maandags zijn wij gesloten in de winkel. De winkeliers krijgen met gemak een ideale toestand. Er is nog maar weinig te koop en te verkopen.

Nel en ik zijn een middag naar Utrecht

geweest om een japon te kopen of een lapje. Wij zijn zonder iets thuis gekomen. Het toppunt, hè?

31 maart:

Dinsdag. Pa en ik zijn naar Uithoorn geweest. Oom Anton was jarig.

Woensdagmorgen gaan we naar Nel v.d. Bijl op bezoek, die is getrouwd en woont in Mijdrecht.

1 april:

Vandaag weer thuis gekomen, bij de familie was alles in orde. Bij Oom Anton zijn ze aan de N.S.B. kant, wat ik erg jammer vind. Wij hadden een voorspoedige reis.

2 t/m 4 april:

Alles rustig en kalm. Nel is van haar familiereis ook weer thuis. Ze heeft het nogal prettig gehad.

5 april:

5 Centstuk uit 1942.

Zondag. 1^e Paasdag. Anna is bij ons met de Paasdagen te gast. Zij is zo mager geworden, ze weegt nog maar 90 pond. Ze krijgt onvoldoende voedsel, waar een ieder aan lijdt. Als jullie nu in Holland kwamen zou je aan de mensen wel verschil zien.

Alle dunnen gelijk.

6 april:

Bets Sparnaaij haar man en jongste dochter zijn koffie wezen drinken. Ze waren bij G. Greve gelogeerd. Nel is bij Heere op verjaarspartij, de oudste dochter was jarig. De jongens zijn naar Tivoli in Utrecht.

7 april:

Wij hebben wat vliegbewegingen aangaat het met de zondagen rustig gehad. Er is steeds nog een koude wind.

8 april:

Pa en nog vele anderen roken tegenwoordig in hun pijp kamille. Ze kunnen geen tabak meer krijgen en 5 sigaren in de week. Er komen nu rokerskaarten, dat een ieder per week zijn portie krijgt, het wordt gedistribueerd. Natuurlijk als het komt zullen ze lang niet kunnen aandampen. Alles is zo goed als op, ik zeg als het komt. Voor St. Nicolaas is er al thee beloofd. We hebben het nog niet en zo gebeurt het meer. Veel beloven en weinig geven, doet de gekke in vreugde leven. Ze houden je zoet.

9 april:

Op den dag gewoon. Vannacht weer een reuze schietpartij geweest. Zwermen Engelse vliegtuigen zijn er over gegaan naar Duitsland. Het zullen wel benauwde ogenblikken zijn als er zo een bende op je af komt. Als ze overkomen en er wordt zo geschoten ben je al angstig. Het gebeurt nog wel eens dat er een Duits of Engels vliegtuig in het wild naar beneden komt. Zowel het bij anderen op het huis terecht komt, kan je het zelf ook treffen.

10 april:

Hedennacht weer niet rustig. Massa's grote gebouwen worden er ontruimd voor Duitse militairen onderdak te geven. Veel die in Rusland gevochten hebben en hier weer moeten herstellen. De mensen die hun aan hebben zien komen vertellen dat het een treurige bende was. Ze zagen er vreselijk haveloos en vuil uit.

11 april:

Nel haar vakantie is weer achter de rug. Om half 10 heden avond is zij weer naar Utrecht gegaan.

De laatste dagen is het mooi zonnig weer. Alles in de natuur begint uit te lopen, zodat het langzamerhand weer een paradijs gelijk wordt. Was het mensdom nu ook maar beterder, dan zouden wij een hemel op aarde kunnen hebben. Nu is het een hel.

12 april:

Zondag. Pa is naar de kerk. Jan is om 1 uur gaan voetballen en Kees om 2 uur gaan zwemmen. Pa en ik zijn gaan wandelen.

13 t/m 18 april:

Geen bijzonders. Af en toe 's nachts bommen en vechtende vliegtuigen in de lucht.

19 april:

Zondag. Vanmiddag op ziekenbezoek bij Tante Nel. Is slechts een kleine operatie ondergaan en ligt in het ziekenhuis (Emmakliniek). Gelukkig is het niet ernstig.

20 t/m 25 april:

Koud stormachtig weer. Het is of er geen eind aan komt, aan die kou. Kachels kunnen wij niet meer stoken. We hebben wel weer wat voorraad hout op zolder, durven er nog niet van te gebruiken, wat zal aanstaande winter ons weer brengen. Als het niet harder opschiet duurt het nog wel een winter.

26 april:

Zondag: Nel is weer een poosje thuis geweest van 6 tot 9 uur. Zij is in de wacht. Het is nog steeds koud. Rustig in de lucht.

30 april:

Wij zijn volop met de schoonmaak bezig, er is niet veel aardigheid, van alles is er niets en nog steeds koud stormachtig weer.

1 mei:

Vandaag weer minder rantsoen op de aardappelbonnen. Gelukkig hebben wij nog wat voorraad, anders is het hongerlijden.

2 mei:

Nel is van vrijdagmiddag thuis tot maandagavond.

Voor de jongelui is er niets te beleven. Je ziet geen kip op de weg.

3 mei:

Een kalme koude rustige zondag.

Van Nelle's surrogaatthee

Jo en Henk Greve zijn thee wezen drinken (surrogaat) en Ben Kok. Op heden moeten er veel mannen, jongens en meisjes in Duitsland gaan werken. Elk bedrijf wordt op heden grondig kapot gemaakt

in Nederland. In Duitsland is het zover dat jongens en meisjes van 10 tot 13 jaar ook moeten gaan werken op het land, de jongens en de meisjes moeten op de kinderen van andere mensen gaan passen en helpen in de huishouding. Wat een vooraanstaande nieuwe orde. Een orde van 500 jaar terug. De Joden moeten nu op hun borst zichtbaar dragen een grote ster waarop staat Jood. Vreselijk hè? Gelukkig dat het merendeel ze niet zo minderwaardig beschouwt.

11 mei:

Ik ben wel wat achter gekomen, door de schoonmaak. Gelukkig is het weer achter de rug. Er is niets aan, aan alles heb je gebrek. Geen zeep, dat is een reuze ongemak.

12 mei:

Alles is rustig in de lucht. In Utrecht, Zeist en Driebergen krioelt het van Duits gedoe.

13 mei:

Wat weer vreselijk, die mensen die allen gefusilleerd zijn. 6 Mensen van De Bilt waren er bij. Eerst 76, daarna weer 27, wat zijn het toch een moordenaars.

14 mei:

Vandaag zijn er weer enige honderden officieren naar concentratiekampen in Duitsland gestuurd. Het was ook weer zo

een mooie streek. Die officieren moesten zich in verschillende plaatsen melden, met de gedachte dat ze weer naar huis mochten gaan. Moesten ze meteen vertrekken, de treinen stonden klaar. Ook weer verscheidene zijn er bij van De Bilt en Bilthoven.

15 mei:

Vanmorgen ben ik bij de dokter geweest, ik had een zwerende vinger. Hij heeft hem onderhanden genomen. Het deed aardig pijn.

16 mei:

Vandaag kregen wij onverwachts bezoek van een kampeervriend van Kees en Jan. Blijft vannacht slapen en gaat morgen weer per fiets verder. Hij studeert in Delft en woont in Friesland.

17 mei:

Vandaag kregen wij de familie Kortlang op de thee (surrogaat thee, hoor). Wij dachten net op stap te gaan naar de familie Peeters. Anton is bruidegom. Wij zouden gaan feliciteren, er is niets van gekomen.

18 mei:

Tante Anna zocht een andere betrekking. Vandaag zijn wij naar een weduwnaar in Utrecht geweest, het is een boerenman. De man is heel geschikt, de omgeving waar hij woont is ons erg tegen gevallen.

Er is nog niets besloten, dus leven wij nog in afwachting. Vanavond om 8 uur is zij weer vertrokken.

20 mei:

Vandaag druk geweest met het schoonmaken van de winkel. Het manvolk heeft er het reuze aandeel in gehad. Morgen de laatste dag en dan ben ik er door heen.

21 mei:

Vandaag een uitnodiging gekomen of Pa, Nel en ik zondagavond bij Peeters komen ter ere van Anton zijn huwelijk. 27 Mei trouwt hij. Zijn praktijk gaat aardig goed.

23 mei:

Kees is naar de 12½ jarige bruiloft van Vink. Jan is naar zijn vrienden. Ik heb net een maal spinazie uit eigen tuin geplukt. Pa is naar het aardappelenland. Nel komt morgenavond, 1^e Pinksterdag thuis tot maandagavond.

Vervolg van het dagboek in de volgende Biltse Grift.